

Toetsingskader Risicoregelingen Borgstelling MKB Landbouw- en Visserijkredieten

Inleiding

Aanleiding

Conform het beleidskader risicoregelingen (dat onderdeel uitmaakt van de "Begrotingsregels kabinet Schoof") vindt besluitvorming over een nieuwe risicoregeling (garantie, lening en achterborgstelling) en/of aanpassing van een bestaande risicoregeling plaats aan de hand van het «Toetsingskader Risicoregelingen». Na besluitvorming in de ministerraad wordt het toetsingskader verstuurd aan het parlement. Dit toetsingskader betreft de aanpassing en verlenging tot 31 december 2030 van de subsidiemodule Borgstelling MKB-landbouwkredieten (BL), die is opgenomen in titel 2.5 van de Regeling nationale EZK- en LNV-subsidies (RNES).

Op 4 oktober 2024 is door de Staatssecretaris van LNV toegezegd dat hij in de zomer van 2025 terug zal komen op een borgstellingsfaciliteit voor de visserij. Op 18 februari 2025 is de evaluatie van de BL aan de Voorzitter van de Tweede Kamer aangeboden¹. Naar aanleiding van het interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO) bedrijfsfinanciering, 'Kies voor Baten' (IBO)² is hierin ook gekeken naar de voor- en nadelen van dit agro-specifieke instrument apart van de BMKB voor het overig MKB-bedrijfsleven. Nu de resultaten van de evaluatie en de aanbevelingen van de onderzoekers nader zijn bestudeerd, wordt de BL aangepast en met 5 jaar verlengd tot 31 december 2030.

(Opvolging) aanbevelingen evaluatie BL

- Ga na of de BL in de instrumentenmix nog noodzakelijk is. Met een eventuele uitbreiding van andere instrumenten zou de problematiek, het zekerhedentekort waarvoor de BL de remedie is, verder kunnen afnemen.

Binnen het ministerie van LNV en met de ministeries van Financiën en Economische Zaken is nagegaan of de BL in de instrumentenmix voor de MKB-ondernemers in de land- en tuinbouw alsook in de visserij en aquacultuur (nog) noodzakelijk is. Het antwoord hierop is bevestigend. Het aantal borgstellingen is de laatste jaren weliswaar afgenomen, maar het is het enige instrument dat in de kern financieel gezonde ondernemingen ondersteunt bij het verkrijgen van krediet als de reden voor de afwijzing is dat er onvoldoende zekerheden in het bedrijf zijn. Na inzet van andere financiële overheidsinstrumenten is de BL daarmee het 'sluitstuk' om een financiering rond te krijgen. Borgstelling is complementair aan andere overheidsinstrumenten.

- Schaf op basis van de ex-post ervaring de huidige specifieke modules af en stel geen nieuwe modules open
De onderzoekers hebben geconcludeerd dat van de specifieke modules binnen de BL, die naast het algemene doel om het tekort aan zekerheden te verminderen nog specifieke doelen hebben, zoals in onderstaand overzicht zichtbaar is, weinig gebruik wordt gemaakt. Mede daardoor leiden de specifieke modules tot een minder doelmatige uitvoering. Verder is het inmiddels algemeen gebruik dat banken bij alle nieuwe investeringsprojecten in de land- en tuinbouw duurzaamheid als doel of randvoorwaarde meenemen. De aanbeveling van de onderzoekers om de huidige specifieke modules te beëindigen, wordt daarom overgenomen.

Verleende borgstellingen	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
<i>Regulier</i>								
BL	110	90	75	77	57	48	28	15
BL starter/overnemer	19	24	22	16	18	12	10	8
<i>Specifieke doelen</i>								
BL Plus	7	4	9	8	3	1	1	2
BL Plus starter/overnemer	3	4	1	1				1
BL Plus LB-innovatie	1				1			
BL-Omschakeling						1		
Totaal	140	122	107	102	79	62	39	26

¹ Kamerstukken 32637, nr. 666

² Kamerstukken 32637, nr. 646

- Zet in op samenvoeging van de BMKB en de BL met in eerste instantie het handhaven van een aparte module voor de landbouw binnen de BMKB omdat er verschillende staatssteunregimes zijn.

In onderstaand overzicht zijn de huidige verschillen opgenomen:

BL		BMKB	
<i>Reguliere investeringen</i>		<i>Reguliere investeringen</i>	
Totale lening	Max. € 1,2 mln.	Totale lening	Max. € 1,5 mln.
Borgstellingslening	2/3 van de totale lening	Borgstellingslening	1/2 van de totale lening
Garantie	70% van de borgstelling	Garantie	90% van de borgstelling
Steun	47% (2/3 * 70%)	Steun	45% (1/2 * 90%)
<i>Duurzame/groene investeringen</i>		<i>Duurzame/groene investeringen</i>	
Totale lening	Max. € 2,5 mln.	Totale lening	Geen plafond
Borgstellingslening	2/3 van de totale lening	Borgstellingslening	2/3 van de totale lening
Garantie	70% van de borgstelling	Garantie	90% van borgstelling
Steun	47% (2/3 * 70%)	Steun	67(3/4 * 90%)
<i>Provisie</i>	starter/overnemer: 1% regulier: 3%	<i>Provisie</i>	3,9 tot 8,25%, afhankelijk van looptijd en type investering

Uit het overzicht blijkt dat als het gaat om de steun voor de reguliere investeringen er voor respectievelijk de BL en de BMKB geen groot verschil is. Bij duurzame/groene investeringen is de steun bij de BL lager dan bij de BMKB. De provisies bij de BL zijn lager dan bij de BMKB, maar op BL-borgstellingen worden ook minder verliesdeclaraties ingediend. Over de BL-periode vanaf 2017 (voor 2017 heette de landbouwborgstelling Garantstelling Landbouw, vanaf 2017 heet de met de BMKB geharmoniseerde landbouwborgstelling MKB-Landbouwkredieten) bekeken zijn de provisies kostendekkend geweest (zie tabel bij punt 8). Daarom is er geen aanleiding om hogere provisies in rekening te gaan brengen bij de BL.

Om doelmatigheidswinst te behalen bevelen de onderzoekers aan om nader te onderzoeken of de BL en de BMKB samengevoegd kunnen worden. Ook naar aanleiding van het IBO bedrijfsfinanciering 'Kies voor baten' is er gekeken naar de voor- en nadelen van de BL als specifieke agro-instrument naast de BMKB.

Een belangrijke reden waarom de borgstelling voor land- en tuinbouwbedrijven alsook voor visserij en aquacultuurbedrijven niet onder de reguliere BMKB gebracht kan worden zijn de verschillende staatssteunkaders die van toepassing zijn. De BMKB is door het ministerie van Economische Zaken uitgewerkt onder de De-minimusverordening. Maar omdat de toegestane steunbedragen voor land- en tuinbouwbedrijven alsook voor visserij en aquacultuurbedrijven onder De-minimus veel kleiner zijn dan voor het overig MKB kunnen deze bedrijven niet zondermeer in de BMKB 'ingeschoven' worden. De BL is sinds 2017 uitgewerkt onder de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV). Het onderbrengen van land- en tuinbouw en visserij en aquacultuur in de BMKB zou alleen kunnen in een aparte module onder de BMKB, die ook dan apart onder de AGVV genotificeerd moet worden in Brussel.

BMKB en BL worden al door dezelfde afdeling bij RVO uitgevoerd. De administratieve lasten zijn gekoppeld aan het aantal aanvragen, waar door een samenvoeging geen verandering in plaats vindt. De BL wordt nu vereenvoudigd door de specifieke modules te beëindigen. RVO brengt de BL sowieso onder in hetzelfde ICT-systeem als de BMKB, waardoor de werkwijze tussen RVO en de banken nog verder in lijn gebracht wordt met de werkwijze bij de BMKB. Hierdoor wordt doelmatigheidswinst geboekt. Door samenvoeging van de BMKB en BL zal geen verdere doelmatigheidswinst gerealiseerd worden als gekeken wordt naar de processen bij de banken en bij RVO. Een samenvoeging zou voor de departementen LNV en EZ en voor de banken en

RVO wel een – eenmalige – extra investering qua tijd en kosten betekenen. Gekozen is om de regelingen niet onder één noemer te brengen, maar naast elkaar te handhaven.

- *Door de structureel lagere deelname een lager jaarlijks bedrag in de begrotingsreserve opnemen.*
Door het schrappen van de nagenoeg niet gebruikte Plus-module Landbouwinnovaties voor kredieten waar een hoger default-risico werd verwacht, kan de daaraan gekoppelde specifieke storting in de begrotingsreserve € 1,4 mln komen te vervallen. Voor de borgstellingen met een gebruikelijk default-risico is op basis van het voor de komende jaren verwachte gebruik de storting herberekend (zie hiervoor de bij punt 8 opgenomen informatie).

Toevoeging visserij en aquacultuur aan de BL

- Het kabinet heeft het belang van voedselwinning uit zee onlangs bevestigd in zijn visie op voedsel uit zee en grote wateren³. Ook voor de visserij en aquacultuur geldt dat met overheidssteun, zoals subsidies, ondernemers een investering meestal niet zonder bankfinanciering rond kunnen krijgen. Maar die financiering stuit bij een aantal in de kern gezonde bedrijven op een tekort aan zekerheden. Vissersvaartuigen zijn vaak op leeftijd (de gemiddelde leeftijd van een kotter in Nederland is 31 jaar) en hebben hierdoor een relatief lage restwaarde. Banken accepteren steeds minder het vaartuig als onderpand. Ook worden vangstrechten vaak niet meer door banken geaccepteerd als onderpand, omdat deze te veel in prijs fluctueren en het aanbod groot is. Hierdoor kan het zo zijn dat economisch gezonde bedrijven moeten afzien van een duurzame investering, omdat zij de financiering zonder lening bij een bank niet rondkrijgen. Hierdoor loopt een aantal vissers tegen het probleem aan dat zij, ondanks het verkrijgen van subsidies over een deel van de investering, afhankelijk zijn van leningen die banken niet kunnen verstrekken door een gebrek aan onderpand. Dit creëert marktfalen voor een sector die graag wil verduurzamen, maar niet in de gelegenheid gesteld wordt door een gebrek aan financiering. Identiek aan de visserij is het voor aquacultuurondernemers als gevolg van onvoldoende zekerheden lastig de benodigde financiering te verkrijgen. Land- en tuinbouwbedrijven en overige MKB-bedrijven kunnen in die situatie gebruikmaken van de rijksborgstelling via de BL respectievelijk de BMKB. Door de visserij en aquacultuurbedrijven ook toegang te verlenen tot de borgstelling bij het ministerie van LNV is dit bijzondere verschil van de baan.

Probleemstelling en rol van de overheid

1. Wat is het probleem dat aanleiding is (geweest) voor het beleid?

Het mkb in de land- en tuinbouw, visserij en aquacultuur is van grote waarde voor de concurrentiekracht, werkgelegenheid en voedselzekerheid van Nederland. Het komt voor dat in de kern gezonde bedrijven qua rentabiliteit en continuïteit toch geen krediet van banken kunnen verkrijgen vanwege een tekort aan zekerheden. De overheidsborgstelling kan in die situatie dit tekort wegnemen. Binnen de financiële instrumenten van de overheid kan borgstelling voor het opheffen van een zekerhedentekort beschouwd worden als een "basis-financieringsinstrument".

De huidige maximale lening met borgstelling wordt verhoogd van maximaal € 1,2 mln. naar € 2,5 mln. De redenen voor de noodzakelijke verhoging zijn:

- Voor de specifieke modules, die nu afgeschaft worden, gold een maximale borgstellingslening van € 2,5 mln.;
- Een flinke groep MKB-bedrijven in land- en tuinbouw, visserij en aquacultuur zal de komende jaren voor grote investeringen in innovatie en voor bedrijfsovername komen te staan. Aanpassingen van vaartuigen kunnen in de honderdduizenden tot miljoenen lopen, terwijl de nieuwbouw van een (grote) viskoter gemiddeld € 5-7 mln. kan kosten. Verder kost het vele miljoenen om een aquacultuurbedrijf met daarin alle kweekfaciliteiten op te zetten of het uitbreiden/vernieuwen hiervan.
- Het corrigeren voor de opgetreden inflatie in de periode 2017 tot en met 2024.

Het garantie-instrumentarium van EZ bestaat uit de BMKB voor borgstellingen van maximaal € 2 mln. en de Garantie Ondernemingsfinanciering voor borgstellingen van meer dan € 2 mln.. Voor de agrarische sector, visserij en aquacultuur bestaat momenteel alleen de BL voor borgstellingen van

³ Kamerstuk 29675, Nr. 1624

maximaal € 2,5. Indien de ontwikkeling van de bedrijven in de agrarische sector, visserij en aquacultuur en de financiering daartoe aanleiding zouden geven, kan besloten worden om het garantie-instrumentarium van EZ voor borgstellingen van meer dan €2,5 mln. ook beschikbaar te stellen voor de agrarische sector, visserij en aquacultuur.

2. Waarom rekent de centrale overheid het tot haar verantwoordelijkheid om het probleem op te lossen en waarom ligt de verantwoordelijkheid op rijksniveau en niet op decentraal niveau?

In verband met de grote maatschappelijke opgaven van de land- en tuinbouw, de visserijsector en de aquacultuur als het gaat om voedselzekerheid, klimaat, biodiversiteit en dierenwelzijn, is goede toegang van deze sectoren tot financiering een belangrijk punt van het kabinetsbeleid. Het is de taak van de rijksoverheid om generieke knelpunten op de financieringsmarkt aan te pakken. Het decentraal faciliteren van een generieke borgstellingsregeling is ondoelmatig.

3. Is het voorstel voor de risicoregeling:

- a. ter compensatie van risico's die niet in de markt kunnen worden gedekt, en/of**
- b. het beste instrument waarmee een optimale doelmatigheidswinst kan worden bewerkstelligd ten opzichte van andere beleidsinstrumenten. Maak een vergelijking met alternatieve beleidsinstrumenten.**

Ad a.

Ja. Banken richten zich op het verstrekken van leningen die gekenmerkt worden door (relatief) beperkte risico's en daarbij genoeg nemen met een relatief laag rendement, in plaats van zoeken naar het verstrekken van leningen met een verwacht hoog rendement en daarbij een hoog risico accepteren. De rentabiliteit en liquiditeitspositie van agrarische ondernemers zijn echter volatiel, waardoor banken een ondergrens van voldoende zekerheden in het bedrijf blijven hanteren. Voor de visserij speelt daarbij dat de kottervloot op leeftijd is en daarmee een lage restwaarde heeft. Onlangs in de vaart genomen vaartuigen zijn nog niet afbetaald, waardoor deze maar in beperkte mate als onderpand voor een financiering van maatschappelijk wenselijke aanvullende investeringen gebruikt kunnen worden.

Ad b.

In zijn zoektocht naar het financieren van zijn activiteiten zal een ondernemer met eventueel ondersteuning van een financieel adviseur, gegeven de levenscyclus van zijn onderneming, onderzoeken welke publieke instrumenten, zoals subsidies, leningen en garanties en/of fiscale regelgeving, hij al dan niet gecombineerd en volgtijdelijk het beste in kan zetten.

In eerste instantie zal een ondernemer, en ook een bank, onderzoeken of het mogelijk is voor de financiering van het bedrijfsplan subsidies en/of een lening van de overheid, die in principe 'goedkoper' is dan een lening van de bank, te verkrijgen, omdat daarmee de hoogte van een lening door de bank lager kan zijn.

Mocht de bank bij de beoordeling van het bedrijfsplan en de daarvoor in te zetten private en publieke financiële instrumenten vanuit het oogpunt van rendement, risico en bedrijfscontinuïteit van mening zijn dat een lening verstrekt zou kunnen worden, maar er is alleen sprake van onvoldoende zekerheden, dan kan een borgstelling door de rijksoverheid daarvoor een oplossing zijn.

Een borgstelling is daarmee te allen tijde complementair aan andere financieringsinstrumenten van de rijksoverheid.

4. Op welke wijze wordt het nieuw aan te gane risico gecompenseerd door risico's vanuit andere risicoregelingen binnen de begroting te verminderen?

Het huidige jaarlijkse garantieplafond bedraagt € 120 mln. Gegeven de huidige onzekerheid over de toekomst van de agrarische sector is het 'lastig' een inschatting te maken van het verwachte gebruik in de periode tot en met 2030, maar kijkend naar het gebruik in de periode 2017-2024 van gemiddeld 33 mln. is de inschatting dat het huidige garantieplafond ruim voldoende zal zijn.

Voor de visserij en aquacultuur wordt door Wageningen Economic Research verwacht dat er in de periode 2026-2030 ca. € 90 mln. aan investeringen zouden kunnen plaatsvinden, waarvoor dan tot ca. € 60 mln. (2/3 van € 90 mln.) aan borgstellingsleningen verleend zouden worden, waar LVVN dan voor 70% garant staat, i.c. € 40 mln. (€ 90 mln. x 2/3 x 70%). De verwachting is dat de

borgstelling voor visserij en aquacultuur onder het bestaande jaarlijkse garantieplafond van € 120 mln. geacommodeerd kan worden.

Risico's en risicobeheersing

5. Wat zijn de risico's van de regeling voor het Rijk:

Zoals onder punt 4 aangegeven blijft de BL ook na het toevoegen van de mogelijkheid voor borgstellingen aan de visserij en aquacultuur sector passen onder het garantieplafond voor de BL van € 120 mln. per jaar.

Het uitstaande totaalbedrag aan garanties op grond van de Garantstelling Landbouw (GL) en de BL bedroeg op 31 december 2024 ruim €230 mln. De verwachting is dat dit bedrag in 2030 niet zal zijn veranderd als gevolg van de jaarlijks te verlenen garanties en het aflopen van GL- en BL-borgstellingen.

Het uiteindelijke risico voor het Rijk is afhankelijk van de omvang aan te verwachten verliesdeclaraties. Uit een analyse van de verliesdeclaraties in de afgelopen jaren blijkt een gemiddeld defaultpercentage van gemiddeld ca. 12% over de periode 2002 tot en met 2023 en gemiddeld ca. 2% over de periode 2017 tot en met 2023. Het lagere percentage in de periode 2017 tot en met 2023 is terug te herleiden op de aanscherping door de ECB van het toezicht op en het risicomanagement door financiële instellingen, waardoor de omvang aan verliesdeclaraties is afgenomen. Waarbij ook nog meespeelt dat de omvang aan borgstellingen de laatste jaren is afgenomen en het belang van zekerheden bij de financiering door banken de komende jaren ook minder zal zijn. Het 'lage' defaultpercentage blijkt ook uit cijfers van het CBS over faillissementen in de agrarische sector en de visserij (<https://www.cbs.nl/nl-nl/reeksen/tijd/faillissementen>).

6. Welke risico beheersende en risico mitigerende maatregelen worden getroffen om het risico voor het Rijk te minimaliseren? Heeft de budgettaire verantwoordelijke minister voldoende mogelijkheden tot beheersing van de risico's, ook als de regeling op afstand van het Rijk wordt uitgevoerd?

Primair wordt een financiering waaraan een borgstelling wordt gekoppeld door een bank beoordeeld als elke financieringsaanvraag het verwachte rendement en de bedrijfscontinuïteit. Bij onverhoopte betalingsproblemen bij een bedrijf meldt een bank dit bij RVO. Door de in de BL opgenomen hardheidsclausule heeft RVO mogelijkheden om met de banken maatwerk te leveren om een faillissement te voorkomen, dan wel het verlies bij een onvermijdelijk faillissement te beperken. De uitvoering van de BL wordt jaarlijks door LVVN en de ADR gemonitord en 5-jaarlijks vindt er een evaluatie plaats.

Er is sprake van garantieplafond en verder fungeert de begrotingsreserve als buffer om verliesdeclaraties zonder grote begrotingsconsequenties op te kunnen vangen.

Zoals bij punt 4 aangegeven staat LVVN garant voor 46,67% van de investering, wat betekent dat 53,33% voor rekening van de financier komt. Die heeft daarmee een aanzienlijke "skin in the game". De financier heeft er geen belang bij om door de borgstelling risicovoller leningen te verstrekken, want die leiden ingeval van een default nog steeds tot een aanzienlijk verlies.

7. Bij complexe risico's: hoe beoordeelt een onafhankelijke expert het risico van het voorstel en de risico beheersende en risico mitigerende maatregelen van het Rijk?

RVO heeft veel kennis en ervaring met de uitvoering van de BL en de BMKB, waarmee jaarlijks in totaal ca. 1.000 garanties worden verstrekt. Ook het feit dat een bank voor meer dan 50% van het risico draagt, zorgt er voor dat een bank met eventuele plaatsing van een lening onder bijzonder beheer in eerste instantie complexe risico's zal proberen te mitigeren. Indien dat noodzakelijk is, zullen zij bij deze mitigatie externe deskundigen inschakelen.

Een aanvullende mitigerende maatregel die beschikbaar is, is de mogelijkheid voor banken tot het uit te laten voeren van een voortoets door RVO. Wanneer de bank twijfelt of de aanvraag binnen de regeling past kijkt RVO nog vóór kredietverschaffing of de financier een (te) groot risico loopt met overgaan tot financiering. RVO geeft hierop een vrijblijvend advies aan de financiële instelling. Bij de BL wordt ongeveer 20% van de borgstellingsaanvragen vooraf getoetst.

Verder wordt de BL elke vijf jaar op doeltreffendheid en doelmatigheid geëvalueerd door onafhankelijke deskundigen.

8. Welke premie wordt voorgesteld en hoeveel wordt doorberekend aan de eindgebruiker? Is deze premie kostendekkend en marktconform. Zo nee, hoeveel budgettaire ruimte wordt door het vakdepartement specifiek ingezet?

Voor een borgstelling betaalt een agrarische onderneming eenmalig een provisie van 3% over de lening waar LVVN borg voor staat. Voor starters/overnemers geldt een tarief van 1%. Uit de onlangs uitgevoerde evaluatie van de BL blijkt dat bekeken over de periode 2017-2023 de totale provisie hoger was dan de uitgekeerde verliesdeclaraties en daarmee over die periode kostendekkend is geweest. Het saldo fluctueert wel van jaar tot jaar, zoals het onderstaande staatje laat zien met hoge verliesdeclaraties in de jaren kort na de financiële crisis, toen de portefeuille nog veel leningen bevatte die in de jaren voor die crisis onder een te ruim financieringsregime verstrekt waren.

De combinatie van provisies, verliesdeclaraties en jaarlijkse stortingen zorgt ervoor dat de omvang van de reserve in een normale situatie toeneemt. De reserve dient er echter ook voor om voorbereid te zijn op uitschieters, waarbij hoge verliesdeclaraties in korte tijd plaatsvinden. Als zo'n uitschieter zich langere tijd niet voordoet, kan het voorkomen dat de omvang van de reserve meer toegenomen is dan nodig wordt geacht op basis van het actuele gebruik en de actuele portefeuille. Het is daarom belangrijk de jaarlijkse storting te blijven evalueren en de omvang van de reserve in de gaten te houden. Daar kunnen aanpassingen op plaatsvinden, waarbij altijd in ogenschouw moet worden genomen dat er op langere termijn voldoende middelen beschikbaar blijven voor de uitschieters.

Bedragen x € 1.000	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ontvangsten provisie	1.834	2.300	2.004	1.696	2.008	2.682	1.885	1.900	2.879	1.827	1.157	694	737
Uitgaven verliesdeclaratie	8.500	14.800	23.691	28.347	3.644	2.050	1.312	2.332	686	1.103	1.489	861	210
Saldo	-6.666	-12.500	-21.687	-26.651	-1.636	632	573	-432	2.193	724	-332	-167	527

Voor de visserij en aquacultuur zijn nog geen ervaringscijfers beschikbaar. De verwachting van Wageningen Economic Research en de banken is dat voor de periode 2026 tot en met 2030 voor ca. € 90 mln. aan investeringen wordt verwacht, wat leidt tot maximaal € 2,7 mln. aan inkomsten (3% van € 90 mln.). Als voor deze sectoren hetzelfde defaultpercentage gehanteerd wordt als het gemiddelde defaultpercentage voor de agrarische sector zou dat leiden tot een bedrag van € 1,8 mln. aan verliesdeclaraties. Op basis van deze verwachting/inschatting zouden de provisies kostendekkend kunnen zijn.

Op basis van het verwachte gebruik voor land- en tuinbouw en visserij en aquacultuur de komende jaren zal t/m 2030 jaarlijks een bedrag van € 1,1 mln. worden toegevoegd aan de begrotingsreserve.

9. Hoe wordt de risicovoorziening vormgegeven?

De risicovoorziening is vormgegeven door een begrotingsreserve binnen de LVVN-begroting. Deze wordt jaarlijks gemuteerd door een storting vanuit de LVVN-begroting, toevoegingen bij een positief saldo of onttrekkingen bij een negatief saldo van aan de ene kant provisies en regresinkomsten (terugontvangsten na volledige afwikkeling van faillissementen) en aan de andere kant betalingen op verliesdeclaraties. De LVVN-borgstelling functioneert op deze manier al jarenlang zonder begrotingseigenaars.

Op dit moment is de begrotingsreserve € 52,7 mln. Omdat het aantal verleende borgstellingen de afgelopen jaren erg is teruggelopen, van 140 in 2017 naar 26 in 2024, is er minder budget nodig voor het opvangen van verliesdeclaraties. Er wordt voorgesteld om de begrotingsreserve met € 25 mln. te verlagen.

10. Welke horizonbepaling wordt gehanteerd (standaardtermijn is maximaal 5 jaar)?

De huidige BL loopt tot 31 december 2025 en wordt voor 5 jaar verlengd tot 31 december 2030. Hieraan voorafgaand zal in 2028 weer een evaluatie plaatsvinden, zodat in 2029 besluitvorming over het voortzetten van de BL kan plaatsvinden.

11. Wie voert de risicoregeling uit en wat zijn de uitvoeringskosten van de regeling?

De BL wordt door RVO uitgevoerd. De totale uitvoeringskosten bedragen jaarlijks ca. € 0,6 mln.. Dit bedrag komt voor rekening van LVVN.

12. Hoe wordt de regeling geëvalueerd, welke informatie is daarvoor relevant en hoe wordt een deugdelijke evaluatie geborgd?

Artikel 4.1, eerste lid, onder c, van de Comptabiliteitswet 2016 verplicht ministers om al het beleid op hun begroting periodiek te onderzoeken op doeltreffendheid en doelmatigheid. Daarnaast bevat artikel 4:24 van de Algemene Wet Bestuursrecht de verplichting om subsidies die berusten op een wettelijk voorschrift ten minste eenmaal in de vijf jaar te evalueren. Hierbij zullen de regels opgenomen in de "Regeling periodiek evaluatieonderzoek 2022" in acht worden genomen.

De evaluatie dient inzicht te verschaffen in het (verwachte) bereik, de (verwachte) doeltreffendheid en de (verwachte) doelmatigheid van de BL en heeft als doel verantwoording aan de Tweede kamer af te leggen. Daarnaast wordt de evaluatie gebruikt om te leren en ter onderbouwing van besluitvorming over eventuele wijzigingen van de regeling (beleid en uitvoering).